

áz.

ndóan a

a.f

látható.

öközökben
bb képek

i legjobb
0 fillér

pedig:

9 óraker.

12 éven
lépti díjat

FERENC.

yi

káru

erek.

100E—2.2

ny.

részéről
Farkas

előfogati
leendő

ember hó

szóbeli
a kikiál-

e verse-

ak meg,
előljáró-

adhatók.

december

óság.

ok.

at az
ok-

a
lep

117.

ban,
minő-

iszta

redül

egü,

e-bor

ülte-

nye-

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 283. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 óraker.

Szerda, december 12.

Szemponok.

— Várol dolgok. —

Jelen közlésemmel a vonás fölé
kéredzkedem, mert komoly szóval maga-
sabb szemponokról kívánok elmékedni.
Nem szeretnék sem a laudator tem-
poris acti, sem pedig azok hibájába esni,
kik mindég csak a multat szeretik dicsői-
teni, főleg azt, amelyben még ők is vagy
valóságban, vagy akárcsak képzeletükben
közreműködtek, a szerintük tartalmatlan
jelen rovására.

Evvel kapcsolatosan egyet elvitázha-
tatlanak tartok, hogy azon föllandulési
időszak, mely 1830-tól 1849-ig terjed,
tehetségben, olyképen érvényesülő nagy
jellemekben, akikre a magyar nemzet min-
den fia áhitattal hallgatott, bennük fönttar-
tás nélkül megbizott, nagy államférfiakban,
termékenyebb volt, mint a jelen kor,
melyet azért számítok visszafelé 1880-ig,
mert ekkoráig, az imént jelzett legideáli-
sabb magyar renaissance korszaknak egy-
két agg férfia még élt és nem kis számban
még olyanok, kik azon korszak
idealizmusában kezdtek fölcseperedni és
ebben nevelkedtek.

Kétségtelenül az 1859-től 1880-ig ter-
jedő időszak is alkalmas volt arra, hogy
a közügyek küzdő terére léptekben törek-
vést, tudást, bátorságot és jellemet fejlesz-
sen és megerősítsen. Az 1859-ik évben
még fönnállott Bach-uralmat az Olasz-
országban Ausztria részére vereséggel vég-
ződött háboru megroppantotta, majdan,

főleg magyar hazánknak nagyszabású fér-
fiainak kor- és időszerű bátorsága, alapjá-
ban megingatta és abból kiforgatta.

A bátorság és időszerűség magas szem-
pontjai vezérelték hazánknak nagynevű
férfiainak 1859-ben a szeptemberi protestáns
patenssel szemben. Így lettek a törvényes
jogot védő Zsedényi, báró Vay Miklós,
Tisza Kálmán és még sokan személyes
szabadságuk kockáztatása és majdnem el-
vesztése árán az összes hazai törvényes
jogokért küzdök és ebben nyit rokonszen-
ves támogatást nyertek mindenfelől, fele-
kezeti különbség nélkül.

Majd később, mikor Bécsbe az u. n.
Verstärkte Reichsrath lett egybehiva, gróf
Apponyi György, gróf Széchen Antal, Maj-
láth György, báró Barkóczy János, Zse-
dényi Ede, báró Vay Miklós, Somsich Pál,
báró Senyei Pál és még több hazánk jeles
fia fényes és bátor cloquenciával mutattak
reá a rég és közelmultban elkövetett jogot
tipró hibákra és a jogok helyreállítására
alkalmas teendőkre, az idő- és korszervi
bátorság, kötelesegtudás és a sikerre való
kilátás harmonikusán egyesült magas szem-
pontjai vezérelték őket. Hogy rövid legyek
ezen visszatekintő elmékedésemben, az
1866-ik évi hadjárat szinte Ausztria vere-
ségével végződött.

Ezen eseményen épült föl alkotmá-
nyunknak az 1867. évi király és nemzet
között létrejött kiegyezkedésből folyó helyre-
állítása. Sok törvényalkotás, sok közintéz-
mény látott napvilágot 1867-től napjainkig.
Olyan haladást, mint a milyent hazánk

tett, nem egészen 40 év alatt, kevés or-
szág mutathat fel, még amerikai mértékkel
ítelve is. Sok minden létesülhetett volna,
soknak nem kellett volna megtörténni, ha
a kormányzás legfelsőbb helyétől a köz-
igazgatás legalsó fokáig, a társadalom leg-
magasabb rangujaitól a legszerényebb sors-
ban lévőkig, mindenki megtette volna
kötelességét, mindenki mellőzte volna azt,
ami a haladást megakasztani képes, ami a
jónak útját állta.

Vessen magával mindenki számat,
hogy a jelzett irányokban tisztán áll-e,
áthárítja-e a felelősség egész terhét azokra,
kikkel a közéletben szemben állott. Maga-
sabb és megtisztult szemponot vezérelt-e
mindenkit, ki itélkezik, nem félve attól,
hogy megítéltetik? mert magasabb és első
szemponotnak kell lenni annak, hogy kiné-
kinek belső és első bírása mindig ébren
legyen. Aki így száll magába, az nem fog
kiméletlen és megsemmisítő itélettel élni
oly ellenfelével szemben, kitől a szándék
tisztaságát minden kétséget kizáróan, el
nem vitathatja.

Ilyen fölfogással menjünk a közélet
porondjára.

A türelmességnek és evvel kapcsola-
atosan az emberszeretetnek fölfogásával,
de mindég nagy kötelesegtudással álljunk
a közjó szolgálatába, akár országos, muni-
cipális vagy községi dolgokról legyen szó,
mert mindezen tényezők együttvéve és
összhangzatosan alkalmazva a haza bol-
dogulását jelentik.

Menczer Lipót.

(Befejező közlemény következik.)

A „TORONTÁL“ tarcaja.

Luciához *)

Írta: Passerini G. L. gróf, az Erdélyi Irodalmi Társaság
külső tagja.

Kicsi bimbóm, lánykám, valahányszor nézlek,
S nézem a szemedet, azt a sötétkéket:

Annyi boldog érzés támad a lelkemben,
Ahány virág nyílik virágos kertemben.

Ezer reményt fakaszt bűvös pillantásod,
Erőt ad a harchoz édes mosolygásod.

Egyedül a tied lesz egykor az érdem,
Ha ezen a földön nem hiába éltem.

* * *

Mióta engem itt hagyál,
Azóta fáj a lelkem,
Mert béborult felettem
Az ég s napom leszállt.

Könny nem jön a szemembe,
Pedig zokog a lelkem
S úgy vonszolom keresztet:
Viharba, rengetegbe.

(Firenze.) Olaszból: Cs. Papp József.

*) Passerini G. L. gróf, a nagy olasz Dante-búvár
25 éves írói jubileumát most ünnepli Olaszországban.
Passerini lelkes magyarbarát s az Erdélyi Irodalmi Társaság
ezért tavaly tagjává választotta. Jubileuma alkalmá-
ból jeles munkatársunk Cs. Papp József kolozsvári egye-
temi tanár ur az olasz író „Versi” című kötetéből szives
volt lapunk számára lefordítani a fenti bájos verseket.

II. Rákóczi és Kollonics.

— Válasz Tomcsányi ur Jézus-társasági atyának. —

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Sulyos betegségemből, mely majdnem 3 héten
át tartott az ágyhoz kötve, ma léptem a lábba-
dozók sorába s így csak ma olvashattam becses
lapjának f. év december 1-i számát, melyben
Tomcsányi Lajos ur reflektál ugyancsak becses
lapjának f. év november 20-i számában megjelent
cikkemre.

Engedje meg tisztelt Szerkesztő ur, hogy
ezután a méltatlan megtámadás után, még
egy utolsó szót szóljak a tárgyhoz.

Ugy jártam én Tomcsányi urral, mint
Rákóczi Julianka Kollonicsal. Ő sem akart a
kólostorba menni, de Kollonics erőszakkal taszi-
gálta be a kapun.

Engem is a legjobb indulat vezetett beszé-
dem megírásánál s isten látja a lelkem, teljesen
távol állott tőlem, hogy én azzal a békét akar-
tam volna bolygatni s csak a legrosszabb indulat
olvas-hatja azt ki beszédemből: mégis Tomcsányi
ur béke megbolygatással vádol s a miatt azon
emberek közé sorol, kik nem becsülik meg
magukat, kiknek nincs „nemzeti becsülete” *)
műveltség.

Ugyan-ugyan Tomcsányi ur, hogy lehet ilyet
mondani? Hiszen aktor Szalay-Baróti, Acsády,
Ballaghi, Mengold s majdnem az összes történet-
és tankönyvírók is megbolygatták a békét, ők

*) Mi ez? Általános emberi becsületet, polgári becsü-
letet, osztálybecsületet, mint a katona- kereskedő, női
becsület, ismerek, de nemzeti becsüetről most hallok
először.

sem becsülték meg magokat, nekik sincs „nem-
zeti becsületük”, műveltségük, mert hiszen az ők
munkáiban is csak azt olvashatjuk, amit én igény-
telen beszédemben elmondtam.

Akkor Thaly Kálmánnak, e korszak leg-
hivatottabb történetírójának sincs „nemzeti be-
csülete”, műveltsége, ő is megbolygatta a békét,
mert II. Rákóczi Ferenc ifjusága című művének
111. lapján szóról szóra ezt mondja: „a Rákóczi-
javakkal pedig a magyar fajnak s az ő házának
halálos ellensége: Kollonics érsek rendelkezik”.

Azonban a dolog nem így áll.

Tomcsányi ur szerint azok, akik ama nagy
napon elmondott beszédekben „magyar becsü-
letességgel” mellőztek mindent, ami a Jézus-
társaságiakat sérthette volna, azoknak van „nem-
zeti becsületük”, műveltségük, bár írásaikban az
én állításomat erősítik s Tomcsányi urat cáfolják.
Nekem pedig, aki ugyanezen írók munkáiból is
merítettem: nekem nincs.

De hát vajjon magyar becsületesség-e a ke-
lemetlen dolgok elhallgatása s csak a kellemes
dolgok fölemlgetése? Vajjon nem mindig az
igazságot kell hirdetnünk az ifjuság és mindenki
előtt, ha az még oly kellemetlen is és arra tani-
tanunk mindenkit, különösen a történelemnél,
hogy ne feledjen?

Nem vitatkozom Tomcsányi urral, mert
nála az igazság kétféle. Ahol pedig kétféle igaz-
sággal mérnek, ott a pusztába hangzik minden
szó, minden érvelés s a toll önkéntelen is kihull
az ember kezéből. E lap olvasóinak itélete, kik
figyelemmel kísérték e vitát, az én elégtételem,
mert a vitát részemről befejezettnek tekintem.
Pax vobiscum”.

Török Ferenc.

Bocsássátok hozzánk a kisdedeket,

hadd nézzék meg a mi szép játékszer kiállításunkat.

1074—12.7

Kísérők nem kötelesek vásárolni.

BENÓ TESTVÉREK ezelőtt Kokits A. F., a Pillangóhoz, Nagybecskerek.

A torontálmezei tűzoltó-szövetség közgyűlése.

— december 12.

A torontálmezei tűzoltó-szövetség elnöksége tegnap d. e. 10 órakor dr. Dellimanic Lajos elnöklésével ülést tartott.

Jelen voltak: Mohaupt Gyula (Alibunár), Jellachich Oszkár (Párdány), Stolz Adolf nagyikindai parancsnok, szövetségi alelnök, vármegyei tűzfelügyelő, Tóth Károly szőregyi parancsnok, járási tűzfelügyelő, Szőregi és Ujszentiván képviselő, Löw Gyula (Nagykikinda), Gaal Antal járási tűzfelügyelő (Törökhecs), Kovács Sándor (Mokrin) ö. t. parancsnok, Menczer Lipót pénztáros, dr. Brájjer Lajos ellenőr, Strosz Béla titkár, Becsky Dezső bánlakai tűzfelügyelő, Marx Tamás (Szenthubert), Perrong Miklós (Szenthubert), Mihutz Ágoston ö. t. titkár (Alibunár), Szávits Sándor.

Menczer Lipót szövetségi pénztáros bemutatja a költségvetést és a zárószámadatokat, melyeket az igazgatóság egyhangulag elfogad.

Szávits Sándor vármegyei tűzfelügyelő jelentését tudomásul vették. Indítványozza, hogy a tűzfelügyelők minden járást legalább egyszer beutazzanak s erről júniusig jelentést tegyenek. Az igazgatóság a határidőt július 15-éig állapítja meg. Indítványozza továbbá, hogy a községek udvaraiban a cséplés betiltassék. A törvényhatóság felkérte, hogy a tűzrendészeti szabályrendeletet alkossa meg mielőbb s ezt a pontot is vegye fel. Miután több panasz merült fel, hogy a községek nem támogatják kellően a tűzoltótestületeket, dr. Brájjer indítványozza, hogy a mai közgyűlésből kéressék fel Torontál vármegye törvényhatósági bizottsága, hogy erre törvényhozási intézkedést kérjen.

Számos hozzászólás után a közgyűlés elhatározta, hogy egy kötelező szabályrendelet-tervezet készítésére háromtagú bizottságot küld ki, amelynek tagjai: Tóth Károly, Stolz Adolf és Stolz Béla.

Strosz Béla titkár bejelenti, hogy Nagyszentmiklóson Czenczer Béla tűzoltó egy próbagyakorlat alkalmával lábát törte s segítséget kér. A szövetség a szerencsétlenül járt tűzoltónak 75 koradományozott. Mader Ferenc szőregyi tűzoltó egy tüzvész alkalmából füstmérgezést kapott. A közgyűlés 25 koronát szavazott meg neki.

Strosz Béla titkár az augusztusban megtartott önkéntes tűzoltó tanfolyamról jelentést tett, amelyet tudomásul vettek. A jelentés kapcsán több indítványt is tettek (segélyezés és jutalmazás, saját tanfolyami felszerelés) s ezeket a jövő évi tanfolyamkor a vezetőség a lehetőséghez képest meg fogja valósítani.

Dr. Dellimanic Lajos elnök indítványozza, hogy Strosz Béla szövetségi titkárnak buzgó és fáradhatlan működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak és eddigi munkálkodásáért 300 korona jutalomban részesítsék.

Strosz Béla köszönetet mond az elismerésért. Az erkölcsi jutalom az ő lelkiismeretét kielégíti s így nem reálikál anyagi elismerésre. A közgyűlés azonban egyhangulag megszavazta az összeget s felkérte a titkárt, hogy fogadja el.

Ezután a titkár bejelentette, hogy a szövetség Karátsonyi Jenő grófhhoz azzal a kérelemmel fordult, hogy a Karátsonyi Gyula-féle alapból, amely közhasznú intézmények és egyesületek segélyezésére létesült, a szövetség céljaira is juttasson egy adományt. Az alap kamatai azonban már máshová vannak odaigérve s így Karátsonyi gróf a kérelemnek ez alkalommal nem tehetett eleget. A gyűlés most újból felírta az alap kezelőjéhez, hogy a szövetséget kedvező alkalomra vegye előjegyzésbe.

Titkár közli az egyesület új egyöntetű nyomtatványait, azok felhasználási módját, beszerzési árát és a beszerzési forrást, jelenti továbbá, hogy a tagsági díjak ez évre is minden oldalról pontosan befolytak.

Többféle díszoklevél és érme mintákat terjeszt a gyűlés elé. A jelenlévők a legcélzesebbeket kiválasztották s megrendelésükkel a titkárt bízták meg azzal a szigorú utasítással, hogy csak hazai gyártmányokat vegyen tekintetbe.

Miután még dr. Brájjer Lajos és Knab Ádám tagokat bízták meg a jegyzőkönyv hitelesítésével, a gyűlés az elnök életével véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

December 17. Rendkívüli megyei közgyűlés.
December 19. Tea-estély a kaszinóban.
1907. január 14. Közig. biz. ülés.

— Az állandó választmány ülése. Torontál vármegye állandó választmánya ma délután ülést tartott, melyen a 17. i. rendkívüli közgyűlés tárgyait készítette elő.

— Uj körorvos. Szőregi községben legutóbb tartották meg a körorvosi választást, amely alkalommal körorvossá dr. Popper Sándort választották meg. Az új körorvos már legközelebb megkezdí működését.

— Pótterettség a felső kereskedelmi iskolában. A nagybecskereki állami felső kereskedelmi iskolában tegnap kezdették meg a decemberi írásbeli pótterettségi vizsgálatokat. Az írásbelin most 3 növendék vesz részt s a jövő hét kedd-jén nyer befejezést. A szóbeli pótterettség ideje még nincsen pontosan megállapítva; valószínűleg röviddel karácsony előtt tartják meg.

— Eljegyzés. Stagelschmidt János nagybecskereki gyáros, a helybeli aranyifjúság rokonszenves tagja, eljegyezte Szűcs Margit urnót Budapestről.

— Rakóczi előadás vetített képekkel. Rendkívül érdekes és tanulságos előadást tartott tegnap délután a Messinger-féle leánynevelőintézetben Herr Ödön főgimnáziumi tanár, mely valószínűleg lebilincselte a jelenlévőket. A képeket hozza Edelmann Ottó tanár vetítette. Az élvezetes előadásért az igazgató ezután is hála-köszönetet mond a két tanárnak.

— Jegyzőválasztás. Bánlakon ma volt a segédjegyzői választás, amelyen egyhangulag megválasztották az eddigi helyettes segédjegyzőt, Sárközi Zsigmondot.

— Nyilvános köszönet. Kónya Ferenc helybeli papucsmester 20 pár posztócipót ajándékozott a városi szegényház lakói részére. A városi tanács ezután is köszönetet mond Kónya Ferencnek, aki mint igaz fia a városnak, nemeslelkű adományával egyik humánus intézményünk segélyezéséhez hozzájárult.

— A vasutasok országos kongresszusa. A magyar szent korona országainak vasutas szövetsége, mint már jeleztük, vasárnap Szegeden tisztújító országos gyűlést tartott gróf Batthyányi Tivadar elnöke alatt. Már hetek óta készült erre a szegedi vasutas kerület, de meg maga Szeged város is, hogy a falai között megjelenő vasutasok százait minél imponásabb fogadtatásban s vendégszeretőbb ellátásban részesítsék. Meg is lett a fényes eredmény, mert sokáig meg fogják őrizni azt a kedves emléket, mit a szegediek kedves előzékenysége bennük kellett. Az imponás bevonulás után, mit ugyan néhányan meg akartak zavarni, de nem sikerült, hála a közbelépett rendőrségnek, a Kossuth-szobor elé vonultak és a Himnusz előnéklése után gróf Batthyányi hatalmas babérokoszorút helyezett a szoborra, lelkesítő szép beszéd kíséretében. E beszéd után a Kossuth-nóta hangjai mellett a városbázára vonultak. A város háza nagytermében gyűlékezve, gróf Batthyányi Tivadar 3 órakor megnyitotta az ülést s üdvözölte a megjelent vasutasokat s vendégeket, köztük dr. Lázár polgármestert, dr. Becsky K., dr. Baranyi J. országgyűlési képviselőket, Stelczel üzletvezetőt stb. Gróf Batthyányi elnök konstataálja, hogy a gyűlés a szabályok szigorú betartásával gyűlt össze. A gyűlés tárgya a központi vezetőségben megüresedett állások betöltése. De, ugymond, a napirend előtt köteleességének tartja, hogy a fizetésrendezés jelenlegi stádiumáról beszámoljon. A tervezetet ő maga vitte Kossuthnak el s ezt jelenleg tanu-mányozzák. Kossuthal és Wekerlével folytatott ekörüli tanácskozás eredményeként mondhatja, hogy még a tél folyamán teljes megelégedésre rendezve lesz a fizetés. Beszámol még a szövetség eddigi működéséről, a vidéken létesített fogyasztási szövetkezetekről, szegény gyermekek felruházásáról és taníttatásáról stb. A lelkesedéssel fogadott szavak után dr. Lázár polgármester üdvözölte a szövetség

tagjait a város nevében. Ezután az elnök elrendeli a szavazást, mely után kihirdeti az eredményt. Beadott 24.000 szavazat s eszerint ügyvezető alelnökké Seide Arthur főellenőrt 20.000 szavazattal, főszámvevővé Szathmári Lajos főellenőrt 13.700 szavazattal, jegyzővé dr. Fábian J. titkárt 13.600 szavazattal, számvizsgálóvá Vonyfka Károlyt hiv. 11.900 szavazattal s lapszerkesztővé dr. Baranyi J. 14.600 szavazattal választották meg. Az elnök üdvözi a megválasztottakat s örömet fejezi ki a felet, hogy oly tisztikart választottak meg, kikre bízható bizhatják magukat a vasutasok. Erre Seide Arthur mond rövid programot, ugyanezt teszi dr. Baranyi is, ki kijelenti, hogy a lapban is megtartja eddigi irányát. Végül dr. Lázár a város üdvözlét tolmácsolja. Elnök megköszönve ezt, az ülést 7 1/2 órakor bezárja. Kilenc órakor a Tisza-szállóban 400 terítékű banket volt, melyen a polgármester s több városi notabilitás is megjelent.

— A volt határvidéki tanítók kérelme. Az alibunári — volt határvidéki — községi iskolások a következő előterjesztést tette Torontál vármegye törvényhatósági bizottsághoz: „Apostoli királyunk, ő felségének 1877. évi október hó 16. án kelt legfeljebb elhatározásával jóváhagyott és a volt határvidéki területen levő községi iskolákra és tanítókra nézve még most is törvényerővel bíró iskolai szabályrend leték értelmében ezen iskolákhoz a tanítókat a m. kir. vallás- és oktatásügyi miniszter ur nevezte ki, a felügyeletet szintén az állam gyakorolja a kir. tanfelügyelők útján; a fegyelmi jogot is az állam gyakorolja és végül azon iskoláknál alkalmazott tanítók ugyanazt az esküt teszik le, mint az állami tanítók; így a volt határvidéki községi tanítók kinevezési, felügyeleti, fegyelmi és eskütételi tekintetben egyenlők az állami tanítókkal, de jogelvezet tekintetében nem egyformák. Tisztelettel kérjük a tekintetes megyei törvényhatósági bizottságot, miszerint a fent előhozottak alapján a volt határvidéki községi tanítók számára a magas kormánytól a kedvezményes vasuti jegyet kieszakóználni méltóztatassék.

— A „burók” a szegény gyermekeknek. A nagybecskereki „Bur asztaltársaság”, amelynek tagjai minden évben meleg szívvel áldoznak a jótékonyaságnak, az idén is tizenhárom szegény gyermeket ruháztak föl meleg téli öltözettel.

— Kedélyes estély. „A Sírályok” című nagybecskereki körölyöző- és evező egyesület a hó 15. ikén a „Pest”-szállóba éttermében zártkörű kedélyes estélyt rendez, amelyre ezután is meghívják a sportbarátokat és azok családtagjait. Meghívókat az egyesület csak családok részére bocsájtot ki s a táncoló ifjúságot meghívó németül is szívesen látják. Belépődíj személyenként 1 korona, családjeggy 3 korona.

— A szeszmentes melegedőből. A szeszmentes melegedőnek szép napjai voltak szombaton, vasárnap és hétfőn, amdön a makói küldöttség megjelent ott. Ez alkalommal voltak különböző nyelven énsékek, beszédek és imák. Szombat este pedig 90 jelenlevővel szeretetvendégséget is tartottak, amikor teát, vajas kenyéret és aimat szolgáltak fel a jelenlévők által fizetett 30 fillérért. A makói küldöttség, mely Benkő Viktor káplánból, Kövér Lajos állami tanítóból és Nagy Sándor bádógos iparosból állott, a legnagyobb dicsérettel halmozták el az intézményt.

— Gyanus halál. Mint Nagyikindáról írják, a napokban Mikalacsky Szeva ottani földműves a kórházban felvétele jelentkezett, fel is vették, de még aznap éjjel meghalt. Mivel a halotton a külérőszak nyomait észlelték, bár Mikalacsy nem panaszkodott semmit, büntény gyanuja forog fen, minifogva a nyomozást megindították.

— Sertészárlat. Alig néhány hete, hogy Nagybecskereken a sertészárlatot feloldották s ma már újra el kellett rendelni. A sertészész néhány nap óta ismét fellépett, eddig ugyan még csak szórványosan, hogy azonban szaporodását már csirájában is elfojtsák, a polgármester ma elrendelte a zárlatot, amelynek értelmében sertéseket Nagybecskerek város területére sem behozni, sem kivinni nem lehet.

— Meghívult gyilkosság. Tógyer György feregyszázi földműves és ennek 17 éves fia Athanasz, jelentést tettek a csendőrségnek, hogy Gyuri János, fiának esküdt ellensége, mindkettőjük élete ellen tör, védelmezzék hát meg őket. Még mielőtt a csendőrök maguk elé citálták volna Gyurit, az tegnapelőtt egyenesen elment Tógyerékhöz és mert a fiatalabbikat nem találta otthon, hát kétszer az öregre lött. A lövések szerencsére nem találtak, de azért a merénylő ellen mégis megindították a vizsgálatot és jelentést tettek az esetről a temesvári kir. ügyészségnek. Gyuri ugyan tagadja tettet és azt mondja, hogy Tógyerek csak azért vallanak ellene, mert

el akarják tenni láb alól. A kihallgatott tanuk azonban mind azt vallják, hogy látták Gyurit, amint fegyverrel a vállán osont be Tógyerék házába. Vannak olyan tanuk is, kik a lövéseket hallották és határozottan emlékeznek arra, hogy az öreg Tógyer ekkor a Gyuri nevét említette. A kir. ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

Aratógépezési tanfolyam. Folyó hó 15-étől kezdve a „Nagybecskereki gépgyár vas- és fémöntőde”. Braun és Prandell gyártelepén Temesvári-ut, Vámház-állomással szemben Streisinger Vilmos, a Mc. Cormick Harvesting Machine Company főszereplő vezetésével két aratógépezési és szerelési tanfolyam tartatik, melynek időpontjai a következők: I. tanfolyam 1906. december 15-től 18-ig, II. tanfolyam 1906. december 19-től 22-ig. Ezen tanfolyamokon bárki teljesen ingyen oktatást nyer a fűkaszálló, marokrakó, kéveköltő-aratógép, kukorica négyzetlélő készülék és tárcsásborona szerelésében, valamint kezelésében.

Égő gyártelep.

Nagy éjjeli tűz.

(Saját tudósítónktól.)

A sötét decemberi égboltozat délkeleti peremét tegnap este 8 óra tájban izzó fény világította be. Olybá tűnt, mintha hódította volna a nagy, sárga korong most bukkana fel az éjszaka sötétségéből. A toronyór vörös lámpája azonban tüzet jelzett. Éppen a tomasováci-ut irányában, ahonnan a fény terjedt s a vészharangok kétségbeesett kongása csakhamar felverte az estéli csöndet.

Gyorsan terjedt el a városban a hír, hogy a tomasováci-ut mentén nagy tűz támadt. Eleinte senki sem tudta bizonyosan, hogy mi ég tulajdonképpen, maguk a tüzoltók sem voltak egészen tisztában, mert az órszoba telefonján egyszerre több oldalról is érkeztek ellentmondó jelentések. A tüzoltók nagy apparátussal, 4 fecskendővel és két szerkocsival indultak a tomasováci-utra, s ekkor látták, hogy a Stagenschmidt-féle téglagyár óriási körkemenecjének teteje áll lángokban.

Szemtanuk előadása szerint a tűz következőleg tört ki: A körkemenec néhány kamrája, mint mindig, tegnap éjjel is munkában volt. A kamrákat felülről fűtik s így a fűtő tegnap este is a kemence tetején tartózkodott, ahonnan a tüzet elesztgette. Közbeazután betért a kemence tetején lévő kis fabódéjába, amely a célból készült, hogy a fűtőt az idő viszontagságjai ellen megvédelmezze. A bódében levő égő petróleumlámpa tegnap este 7 órakor — állítólag a bódé tülfűtöttsége következtében — felrobbant s a falalkotmány egy perc alatt lángokban állott. A kemence teteje is, a gerendák is mind száraz bűkkfaból készültek, ami bőveges anyagot szolgáltatott a kemencét körülnyaldosó lángoknak.

A gyártelepre érkező tüzoltók belátva, hogy a tető eloitása egyelőre meddő vállalkozás, a melléképületek, különösen a gépház biztonságba helyezésével foglalkoztak. A gépházat fahid köti össze a kemencével s félő volt, hogy a hid is meggyulladván, a tűz átterjed a gépházra is, ami óriási károkat idézett volna elő. A fahidat azonban idejekorán lerombolták így a gépházat és a melléképületeket biztonságba helyezték.

Tíz óra tájban a tüzoltóság, amely Kühn János és Szávits Sándor parancsnokok vezetésével szinte emberfeletti munkát végezett, teljes erővel nekilátott a kemencetető eloltásához. Itt ekkor a tetőnek már minden porcikája égett, sőt a tetőhöz támasztott anyagpajták is már mind tüzet fogtak. Egy ilyen félig összeégett pajta lezuhanásakor valaki elkiallotta magát, hogy a pajta három tüzoltót temetett maga alá. A tüzoltók körében erre nagy ijedség támadt s mindenki az összedőlt pajtához sietett. Negyedórán megfeszített munka után a romhalmazt széjjel hordták s ekkor kiderült, hogy a vészir nem volt való. A veszélyes munkában azonban Kocsis Mihály kéményseprő mester a balkarján súlyosan megsebesült, úgy hogy nyomban a lakására kellett szállítani.

Az oltási munkákat csak nehezen haladt előre, mert nem tudták előteremteni a szükséges vízmennyiséget. A gyártelep kutjai olyan mélyek, hogy nem használhatták őket, a szivattyus kutat pedig csak a gépházból lehet működésbe hozni s a gépmester tegnap este éppen szabadságon volt, nem volt tehát senki, aki a szivattyus kutat megindíthatta volna.

A hordókban hozott vízzel azután mégis sikerült a tüzet tizenkét órára lokalizálni. A tüzoltóság egy óra tájban vonult el egy őrző train hátrahagyásával.

Fátumszerű a dologban, hogy a tűznél nem volt jelen a gyár tulajdonosa Stagenschmidt János, hanem Budapesten volt, ahol éppen tegnap tartotta eljegyzését.

A kár a vizsgálat eddigi adatai szerint közel 20 ezer korona, amely biztosítás útján megtérül.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 12. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, amelyen folytatták a földművelésügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Az ülés megnyitása és a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Wekerle Sándor miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt be 2 havi indennitásról.

Hock János beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését Rath György és Lotz Károly művészi hagyatékainak megvásárlására vonatkozó törvényjavaslatról.

Azután folytatták a földművelésügyi tárca tárgyalását.

Az egyes tételeket jóformán vita nélkül elfogadják s a tárgyalás sima menetét csak Brestyenszky Kálmán néppárti felszólalása körül támadt incidens akasztotta meg.

Brestyenszkyt ugyanis egy más tételnél hívta fel szóra a jegyző, mint a mire feliratkozva volt. Brestyenszky beszélni kezdett, mire Justh elnök észreveszi, hogy nem az illető tételhez szól. Figyelmezteli tehát, hogy majd annál a tételnél beszéljen. Brestyenszky a Ház engedelmét kérte a beszédre s a képviselők hajlandók is voltak megadni az engedelmet, amire Justh elnök kijelenti, hogy ő ehhez nem járulhat hozzá, mert ez házszabálysértés. Sajnálattal konstatálja, hogy a képviselők egy része megnehezíti elnöki tisztét. Kijelenti, hogyha ez továbbra is így megy, kénytelen lesz levonni a konzekvenciát.

A Ház megéljenzi az elnököt, mire Brestyenszky eláll fejtegetéseitől.

Ezután a többi tételknél Gaál Gaszton, Návay Lajos, Darányi Ignác, Léva Mihály szólalnak fel.

Mezőfi Vilmos a kulik behozataláról szól s ez irányban intéz kérdést a földművelésügyi miniszterhez.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nyomban felel Mezőfinek s lapunk zártakor a miniszter még beszél.

A delegációk.

Budapest, december 12. (A „Torontál” eredeti táv.) A magyar delegáció külügyi albizottsága s az osztrák delegáció hadseregszállítási albizottsága, valamint költségvetési albizottsága tegnap ülést tartott.

Ma délután a magyar delegáció tengerészeti albizottsága tartotta első ülését, holnap pedig az egyesült négy albizottság és a pénzügyi albizottság tart ülést.

Udvari ebéd.

Budapest, december 12. (A „Torontál” ered. táv.) Tegnap délután a várpalotában udvari ebéd volt, amelyre a budapesti tábornoki kar volt hivatalos.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, december 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kereskedelemügyi miniszteriumban tegnap este Sztéryny József államtitkár elnöklésével amaz albizottság tartott ülést, amely a szabadalom, a minta és védjegyek körül felmerülő kérdéseket tárgyalja. A tanácskozásokon résztvettek magyar részről Ballai Zsigmond a szabadalmi hivatal igazgatója, dr. Kója Zsigmond szabadalmi bíró és Neumann Károly miniszteri osztálytanácsos.

Ma este a vámbizottság tart ülést, a román és bolgár kereskedelmi szerződések megkötése tárgyában.

Justh Gyula a függetlenségi pártról.

Budapest, december 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Justh Gyula a képviselőház elnöke újságírók előtt ma élénken kielt az ellen, hogy a függetlenségi pártnál egy idő óta reakciós áramlat mutatkozik. Justh ezt nagyon helyteleníti, mert a függetlenségi párt mindig liberális és az ilyen áramlat megrontja a párt népszerűségét s általában a pártra nézve veszedelmet hozhat.

A közös pénzügyminiszter az alkotmánypártnál.

Budapest, december 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Burián báró közös pénzügyminiszter ma látogatást tett az országos alkotmánypárt helyiségében, ahol hosszabb időt töltött.

A munkásbiztosítás.

Budapest, december 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délután letárgyalta és elfogadta a munkásbalesetbiztosításról szóló törvényjavaslatot.

Határidő-üzlet.

Budapest, december 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.)	14.84	—
Buza (okt. 1907.)	15.50	—
Rozs (áprilisra 1907.)	13.16	—
Zab (áprilisra 1907.)	15.06	—
Tengeri (májusra 1907.)	10.34	—

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Elítelt rágalmazó A lukácsfalvai zendülésből kifolyólag Vaszilicsin Péter több társával megrágalmazta Molnár János románécskai jegyzőt. A jegyző feljelentette őket rágalmazás miatt s az ügyet ma tárgyalta a nagybecskereki járásbírósnál. Az ügyészi megbízott csak becsületsértés címén vállalta el a vád képviselését, mire a járásbírósnál Vaszilicsin Pétert becsületsértésért 20 korona pénzbüntetésre, esetleg 1 napi elzárásra, társait, Kuzinec Pált, Kelemen Istvánt és Milna Jánost (Fekete) pedig 10—10 korona pénzbüntetésre, esetleg 1 napi elzárásra ítélte el.

§ Az alkohol. E címmel megirtuk tegnap, hogy a nagybecskereki kir. törvényszék vádat emelt halált okozott súlyos testi sértés vétségé miatt Glavás Nova aracsai lakos ellen, aki teljesen ittas állapotban nyakon szurta Vujacskov Gyérát, aki ennek következtében meg is halt. A törvényszék számos enyhítő körülmény tekintetbe vételével Glavás Novát 3 havi börtönrre ítélte el.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyilttér.*

Mindenütt kapható

Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(353 - 4237)

Karácsonykor megjelenik!

FORRADALOM

— SZOCIÁLIS REGÉNY. —

IRTA: SOMFAI JÁNOS.

Megrendelhető Nagybecskereken a kiadónál: PLEITZ FER. PÁL könyvnyomdai műintézetében. A husz íves díszes kiállítású könyv megrendelési ára bérmentes küldéssel 4 korona. Bolti ára 5 korona lesz.

(1022 - x.24)

* Az e rovat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1906 október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Legelő.

Jövő évre 250—300 kat. hold jó minőségű legelőt keresünk

-- -- haszonbérbe. -- --

Nagytorák község előljárósága.

(1098—3.3)

Csenei járás főszolgabírójától.

3490. szám. 1906.

1102—3.2

Pályázati hirdetmény.

Üresedésben levő kécsai körorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Javadalmazás:

Evi 1400 korona fizetés, évi 300 kor. lakbér.

Beteglátogatási díj nappal 1 korona, éjjel 2 korona, halottkémlésért esetenként 40 fillér. A községben teljesítendő huszszemle után a szabályrendeletileg megállapított díjak szedése.

A megválasztandó orvos kézi gyógyszer-tartására jogosult.

Felhivatnak pályázni óhajtok, hogy kérvényüket szabályszerűen felszerelve 1907. évi január 15-ig a csenei járási főszolgabírósághoz nyújtsák be.

A megválasztandó körorvos köteles a megyei orvosi nyugdíjintézetbe belépni.

Csene, 1906. évi december hó 10-én.

Uzbasich,
főszolgabíró.

RÁMPÁS

Vörös literje 30 krajcár

Fehér literje 32 krajcár

Dr. Brájjer Lajos

szőlőjéből.

Kapható Zápolya-utca 1. sz.

960—x 43

Hirdetmény.

Magyarszentmárton községe 1 drb. 9 éves kiselejtezett tenyészment folyó hó 16-án d. e. 9 órakor a község házában nyilvános árverés útján elad.

(1096—3.3)

Előljáróság.

5627. szám. 1906.

1103—2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlaki járásához tartozó Kanak községben lemondás folytán a községi jegyzői állás megüresedvén, annak betöltése céljából pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, akik az alábbi felsorolandó javadalmazással egybekötött községi jegyzői állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi december hó 30-ig annál inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalma:

1. Kézpénzfizetés . . .	1200 kor. — fill.
2. Uti átalány . . .	160 " — "
3. Faátalány . . .	120 " — "
4. Irodaátalány . . .	100 " — "
5. Szalmaátalány . . .	50 " — "
6. Jegyzői iroda faátalány . . .	60 " 60 "
7. Jegyzői iroda világítási átalány . . .	40 " — "
8. Kézbizéti átalány . . .	50 " — "

Osszesen . 1780 kor. 60 fill.

Ezen kívül lakás és 1000 ööl kert haszonélvezete és szabályrendeletileg megállapított magánmunkálatok után járó díjak.

Az 1200 korona törzsfizetés állami hozzájárulással 400 koronával ki fog egészítettetni.

A választás határidejét a kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

Bánlak, 1906. évi december hó 10-én.

Dr. Kropf,
főbíró.

Keresek

a jegyzői irodám részére egy némi jártassággal bíró, szerbül beszélő írnokot. Az állás rendszeresített és állandó. Fizetés évi 720 korona.

Pályázatok alulírotthoz címzendők.

Szerbelemér, 1906. évi december hó 8-án.

Kvatsák Nándor,
jegyző.

(1097—3.3)

Szöllőkarók,

építletfa, nádléc, lécs, deszka, zsindey, ácsolt és gömbölyű tölgyfa-oszlop, tölgygerenda, asztalos-, bognáraru és szer-számfa, — tüzifa. —

Aprított puhafa

tüzalágyujtáshoz kötegenként.

Kő-, pir-, fa- és kovács-szén.

Kapható

Kurländer Imrénél

Nagybecskerek. (971—50.16)

Fatepek: Aradáci-ut 263/1. Gizella-part „Kurländer-udvar”. Korona-utca 542—543. Telefon 89.

Iroda:

Korona-utca 585/11.

Telefon 35. sz.

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.